



Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2022, 22(4), 1397 – 1418.

<https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022.22.74506-867417>



“Gizli Buzlanma” Olarak Sınav Kaygısı: Üniversite Öğrencilerinin Metaforik İfadelerinin Değerlendirilmesi*

Exam Anxiety as "Hidden Icing": Evaluating University Students' Metaphoric Expressions

Cumhur Güngör¹, Aylin Saltürk²

Geliş Tarihi (Received): 25.01.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 21.11.2022

Yayın Tarihi (Published): 29.12.2022

Öz: Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforik ifadelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına yönelik ürettikleri metaforları ortaya koymak amacıyla nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarında lisans düzeyinde öğrenim gören 456 öğrenciden oluşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforik ifadelerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğrencilerin ürettikleri 264 metafor içerik analizine tabi tutularak farklı kategoriler altında incelenmiştir. Bulgular, üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforlarının 11 kategori altında toplandığını göstermiştir. Bu metaforların büyük oranda somut ifadelerden oluştuğu, sınav kaygısına olumsuz anlam atfedildiği görülmüştür. En yüksek frekansa sahip olanlardan (stres kaynağı, korku, endişe, hastalık) hareketle üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına yönelik olumsuz algılarının sınav kaygısını stres ve hastalıkla ilişkili olarak düşünceleri olduğu söylenebilir. Sonuç olarak, öğrenciler sınav kaygısını önemli bir sorun olarak ifade etmekte ve genellikle sınavı olumsuz bir şekilde anlamlandırmaktadırlar. Sınav kaygısını başta hastalık ve stres ile ilişkili ifadelerle betimlemişlerdir. Sınav kaygısı ile ilgili ifadelerin çok geniş ve çeşitli metaforlar ortaya koyması öğrencilerin sınav kaygısını hayatlarının bir parçası olarak içselleştirdiklerini göstermektedir. Bu anlamda öğrencilerin baş etmek zorunda oldukları en önemli stresörlerden birinin sınav kaygısı olduğu söylenebilir. Gelecek araştırmalarda lise öğrencileri, ortaokul öğrencileri gibi farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerle de çalışılabilir. Farklı sosyodemografik özelliklere sahip gruplar üzerinde sınav kaygısına ilişkin çalışma yürütülebilir. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler daha derinlemesine analiz yapmak için kullanılabilir ve ebeveynlerin başarılarına yönelik tutumlarının metaforik ifadeleri incelenerek sınav kaygısının psikososyal yönü değerlendirilebilir. Ayrıca üniversitelerde öğrencilerde sınav kaygısına neden olan faktörlere yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, uygulayıcılar tarafından sınav kaygısına ilişkin müdahale ve önleme çalışmalarının oluşturulmasında kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sınav kaygısı, üniversite öğrencisi, metafor, stres kaynağı.

&

Abstract: This study aims to examine the metaphorical expressions used by university students regarding test anxiety. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used to study the metaphors that university students thought of about test anxiety. The study group consists of 456 students studying at different faculties of a state university in the Fall semester of the 2020-2021 academic year. 264 metaphors used by the students were classified into different categories during content analysis. The results showed that the metaphors could be grouped under 11 categories. It was observed that the metaphors were mainly composed of concrete expressions, and negative meanings were attributed to test anxiety. Based on those with the highest frequency (stress source, fear, anxiety, illness), it can be said that university students' negative connotations of exam anxiety are based on a perceived relation between exam anxiety and illness. As a result, students express exam anxiety as an important problem, and exams are generally negatively perceived. Scholars primarily described exam anxiety with expressions related to illness and stress. The fact that the expressions related to exam anxiety reveal wide and varied metaphors shows that students internalize exam anxiety and make it a part of their lives. In this sense, it can be said that one of the most important stressors students have to deal with is test anxiety. In future studies, students with different education levels, such as high school and secondary school students, can be used as study groups. A study on exam anxiety may be conducted in groups with different socio-demographic characteristics. Semi-structured individual interviews may be used to do a more in-depth analysis, and the bio-psychosocial aspect of test anxiety may be evaluated by examining the metaphorical expressions of parents' attitudes toward students' success. In addition, studies on factors that cause exam anxiety in university students may be conducted. The findings in this research can be used by practitioners to create intervention and prevention studies regarding test anxiety.

Keywords: Exam anxiety, university student, metaphor, stress source.

* Bu çalışma, 10-13 Eylül 2020 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenen VIIth International Eurasian Educational Reserach Congress (EJER)'de sözlü sunulan bildirinin genişletilmiş ve geliştirilmiş halidir.

¹ Sorumlu Yazar: Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi, Cumhur Güngör, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, cgungor@aku.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9117-3713>

² Dr. Öğr. Üyesi, Aylin Saltürk, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, asalturk@aku.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4143-8917>

Atıf/Cite as: Güngör, C. & Saltürk, A. (2022). "Gizli Buzlanma" Olarak Sınav Kaygısı: Üniversite Öğrencilerinin Metaforik İfadelerinin Değerlendirilmesi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(4), 1397-1418 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022.22.74506-867417>

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

1. GİRİŞ

İnsana ait faaliyet alanlarının tamamında stres ve strese verilen tepkileri görmek mümkündür (Sharma ve Sud, 1990). Bu bağlamda kaygı, strese en sık verilen tepkilerden biri olarak değerlendirilmektedir (Sarason, 1984). Psikolojik ve fizyolojik unsurlara sahip kaygının kökenleri, erken gelişim dönemlerine kadar uzanmaktadır. Hem gelişimsel hem çevresel unsurların etkileşimiyle ortaya çıkan kaygı, yetersizlik ve güvensizlik hisleri ile ilişkilendirilerek yetişkinliğe kadar taşınmaktadır (Sarason, Davidson, Lighthall, Waite ve Ruebush, 1960). Kaygı, kendinden şüphe duyma, yetersizlik hissi ve kendini suçlama ile karakterize bilişsel bir tepki olarak tanımlanmaktadır (Sarason, 1978).

Akademik stres, üniversite öğrencilerinin sıklıkla mücadele etmek zorunda kaldığı bir durumdur (Robotham ve Julian, 2006). Bu bağlamda üniversite öğrencilerinde görülen ruhsal bozuklukların yaygınlığı ve sıklığında bir artış olduğu saptanmıştır (Storrie, Ahern ve Tuckett, 2010). Akademik strese verilen tepkilerden biri de Spielberger (1980) tarafından performans değerlendirmesi söz konusu olduğunda ortaya çıkan duruma özgü bir endişe hali olarak tanımlanan sınav kaygısıdır. Akademik ortamlarda performans ölçümü ile tetiklenen, endişe ile ilişkili, zorlayıcı bilişler ve davranışlar (Szafranski, Barrera ve Norton, 2012) olarak tanımlanan sınav kaygısı, kuruntu (*worry*) ve duyuşsal (*emotionality*) olmak üzere iki ana bileşenden oluşmaktadır (Spielberger, 1979; 1984). Kuruntu, bireyin akademik başarısızlığa ilişkin kişisel düşüncelerinden oluşan bilişsel bir bileşenken; duyuşsallık bileşeni gerginlik ve sinir gibi fizyolojik tepkileri de içerir. Bu iki bileşenin bir araya gelmesi, sınav performansına karışarak bozucu etki yaratmaktadır (Spielberger, 1979).

Öğrenciler için sınav kaygısı belli bir düzeye kadar işlevsel olabilirken belli bir düzeyden sonrasında öğrenci bu duyguyla başa çıkamaz hâle gelmekte ve performansı bundan olumsuz etkilenmektedir (Khan, 2008). Sınavlardaki performansların öğrencinin geleceği açısından belirleyici rolü değerlendirildiğinde (Peleg Popku, 2004), sınav kaygısının ülkede sınava verilen önem doğrultusunda artış gösteriyor olmasının nedeni anlaşılmaktadır (McDonald, 2001). Türkiye’de sayıları her geçen yıl artan milyonlarca öğrenci, ilköğretimden ortaöğretime, ortaöğretimden yükseköğretime geçişte çeşitli sınavlara katılmaktadır. Türk eğitim sisteminin temelinde yer alan sınavlar düşünüldüğünde sınav kaygısının ülkemizde yaygın olmasının nedeni anlaşılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde, farklı kültür ve örneklemeler üzerinde de sınav kaygısının yaygınlığına ilişkin şaşırtıcı sonuçlara rastlanmaktadır. Yapılan araştırmalar ortaöğretim öğrencilerinin %16,4’ünün (Putwain ve Daly, 2014), yüksekokul öğrencilerinin %20’den fazlasının (Ergene, 2003); lisans öğrencilerinin ise %25’inin (Thomas, Cassady ve Finch, 2018) sınav kaygısı ile mücadele ettiğini göstermektedir. Farklı eğitim seviyelerinde görülen bu yüksek oranların sınav kaygısının yaygınlığı konusunda eğitimciler için bir uyarıcı niteliği taşıdığı ifade edilebilir. Nitekim ampirik bulgular ile sınav kaygısının özgüven üzerindeki olumsuz etkisi (Pekrun, 2006), değerlendirilmeye ilişkin kaygı (Lowe, Lee, Witteborg, Prichard, Luhr, Cullinan vd, 2008), akademik erteleme (Van Eerde, 2003) gibi eğitim öğretim üzerinde ciddi olumsuz sonuçları bulunmaktadır. Genel olarak, bir sınav ne kadar zor ve sonuçları ne kadar önemli ise, o sınavın öğrenci tarafından tehdit olarak görülme olasılığı artmakta ve buna bağlı olarak duruma özgü kaygının etkileri de o düzeyde yüksek olmaktadır (Spielberger, 1980). Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde sınav kaygısının ruminasyon ve bilişsel esneklik (Kırık ve Belkıs, 2022), sınırlılık algı şemaları (Çiçek ve Tanhan, 2018) gibi bilişsel öğelerden etkilendiği görülmektedir. Bir başka deyişle kişilerin sınava yükledikleri anlam kaygı yaşamalarına neden olmaktadır (Çiçek ve Tanhan, 2018).

Öğrencilerin akademik başarısı, ülkelere ulusal kalkınma için yetkin mezunlar sağlamada önemli bir rol oynamaktadır (Norhidayah, Kamaruzaman, Syukriah, Najah ve Azni Syafena, 2009). Bu bağlamda öğrencilerin akademik performansı üzerindeki etkisi ampirik bulgularla kanıtlanmış olan (Cassady ve Gridley, 2005; Rana ve Mahmood, 2010; Ergene, 2003; Driscoll, Evans, Ramsey ve Wheeler, 2009) sınav kaygısına ilişkin öğrencilerin algısının belirlenmesinin önemli olduğu değerlendirilmektedir. Alanyazın incelendiğinde, eğitime ilişkin pek çok kavramın öğrenci perspektifinden nasıl algılandığını saptamak amacıyla *metafor analizi* vasıtasıyla incelendiği görülmüştür. Bireyin anladığı şekilde bir kavramı ya da olguyu benzetmeler aracılığıyla ifade etmesi şeklinde tanımlanabilen (Levine, 2005) metaforlar, eğitim bilimleri alanında bir veri toplama aracı olarak sıklıkla kullanılmaktadır (Vadeboncoeurve Torres, 2003).

Bu anlamda yürütülen çalışmaların genel olarak; *öğretmen, öğrenci, öğretme ve öğrenme, okul, eğitim programı, program geliştirme, ödev, okul, başarı öğrenen, merkezi sınavlar* (Dilekçi, Limon ve Sezgin Nartgün, 2021; Baş ve Kıvılcım, 2019; Saltürk ve Güngör, 2019; Kalra ve Baveja, 2012; Eren ve Tekinarslan, 2013; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006, Semerci, 2007) gibi eğitime ilişkin bazı kavramlar üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Sınav kavramına ilişkin, merkezi sınavlar özelinde Baş ve Kıvılcım (2019)'ın ve TEOG sınavı özelinde Koçak, Gül, Gül ve Bökeoğlu (2017)'nin çalışması bulunmakla birlikte; sınav kaygısına yönelik bu anlamda bir çalışma bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforik ifadelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yanıt aranan araştırma soruları aşağıda sunulmuştur:

1. Öğrenciler sınavda, kaygısını ifade etmek için *hangi metaforları* kullanmaktadır?
2. Bu metaforlar *hangi kavramsal kategoriler* altında toplanmaktadır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada anlamın insan etkileşimi yoluyla yapıldığı ve sosyal dünyanın “anamlı yorumlar yoluyla üretildiğini” öne süren (Pascalle, 2011: 22) *açımlayıcı bakış açısı (interpretivist perspective)* kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışmada üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına yönelik ürettikleri metaforları ortaya koymak amacıyla nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır (Moustakas, 1994). “Bir fenomeni keşfetmek” (Creswell, 2013: 78) amacıyla kullanılan fenomenolojik desende birkaç kişinin ortak bir fenomen ya da kavramla ilişkili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamı tanımlanır (Creswell, 1998). Bu bağlamda fenomenolojinin deneyimin ortaya çıktığı anlamlara dayandığını söylemek mümkündür (van Manen, 2014). Bir başka deyişle fenomenoloji insanların günlük deneyimlerinin anlamı ve doğası hakkında derinlemesine bir anlayışın kazanılmasını amaçlamaktadır (Patton, 2002).

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarında lisans düzeyinde öğrenim gören 456 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubuna dahil edilen katılımcıların belirlenmesinde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden *uygun (kolay ulaşılabilir) örnekleme* yöntemi kullanılarak, dönem sonu olması nedeniyle ilgili örnekleme ulaşma konusunda yaşanan zaman ve işgücü sınırlılıklarının elimine edilerek araştırmaya hız ve pratiklik kazandırılması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışma grubunun %65'i kadın, %35'i erkektir. Katılımcıların yaşları 18 ile 28 arasında olup, çalışma grubunun yaş ortalaması 20,5'tir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Güz dönemi yıl sonu sınavları sırasında toplanmıştır. Araştırmacılar, yıl sonu sınavları haftasında Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne bağlı çeşitli fakülte ve yüksekokullarda sınav haftası başlamadan hemen önce elektronik ortamda öğrencilere araştırmanın amacını açıklamış ve gönüllü olan öğrencilerin sözlü onamları alınarak araştırmaya katılımı sağlanmıştır.

Sınav kaygısına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla öğrencilere *Google Forms* adlı çevrimiçi anket platformu üzerinden yazılı bir form olarak verilen “*Sınav kaygısı ... gibidir, çünkü...*” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Formda ‘*çünkü*’ ifadesine yer verilerek öğrencilerin görüşlerini mantıksal bir çerçeveye dayalı ya da gerekçelendirilmiş bir biçimde beyan etmeleri amaçlanmıştır. Verilen yanıtlar elektronik ortamda toplanmış ve *Microsoft Excel* programına aktarılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerinin analizinde *Microsoft Excel* programından faydalanılmış ve Downe-Wambolt (1992) tarafından, belli bir olguyu tanımlamak ve niceliğini belirtmek için sözel, görsel ya da yazılı araştırma verilerinden geçerli çıkarımlar yapmak amacıyla sistematik ve nesnel yollar sağlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanan *içerik analizi* kullanılmıştır. *İçerik analizi*, metinden ya da anlamlı bir konudan, kendi bağlamına uygun yinelenebilir ve geçerli çıkarımlar yapmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir (Krippendorff, 2004). İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemek ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda elde edilen verilerin analizinde Saban, Koçbeker ve Saban (2007)’in önerdiği basamaklar kullanılmış ve izlenen yol aşağıda sunulmuştur:

1. **İsmlendirme/etiketleme:** Bu aşamada öğrencilerin sınav kaygısına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar alfabetik sıraya göre numaralandırılmıştır.
2. **Tasnif etme (eleme ve arıtma):** Bu aşamada ortaya konulan metaforlar gözden geçirilmiş ve metafor niteliği taşımayan, üretilen metafor ile nedenleri uyuşmayan 17 ifade analizden çıkartılmıştır.
3. **Yeniden organize etme:** Geçersiz kalan metaforlar analizden çıkartıldıktan sonra kalan metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre listelenmiştir.
4. **Derleme ve kategori geliştirme:** Sınav kaygısına ilişkin üretilen metaforlar ortak yapıları ve özelliklerine göre sınıflandırılarak kategoriler ortaya çıkartılmıştır. Her bir kategorideki metafor sayısı ve bunları üreten katılımcıların frekansları hesaplanmıştır. Bulguların sunumunda kullanılan frekanslar öğrenci sayılarını değil, yanıt sayılarını ifade etmektedir.
5. **Geçerlik ve güvenilirliği sağlama:** Yıldırım ve Şimşek (2013)’in önerdiği gibi araştırmacılar dışında nitel veri analizi konusunda uzman iki kişinin metaforlara ve kategorilere ilişkin görüşleri alınarak verilerin geçerliğinin sağlanması amaçlanmıştır. Verilerin güvenilirliğinin sağlanması içinse Miles ve Huberman (1994)’in önerdiği gibi kodlayıcılar arası güvenilirlik hesaplamasından faydalanılmış ve her iki kodlayıcı arasındaki güvenilirlik %92 olarak saptanmıştır. Kodlayıcılar arası istendik (Miles ve Huberman, 1994) güvenilirliğe erişildiğinden, bulguların raporlanması aşamasına geçilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 18.09.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/161

3. BULGULAR

Veri analizi sonucunda elde edilen bulgular, (i) *sınav kaygısına ilişkin üretilen metaforlar* (ii) *ilişkili oldukları kavramsal kategoriler* ve (iii) *her bir kategoriye ait örnekler* şeklinde ayrı ayrı sunulmuştur.

3.1. Sınav Kaygısına Yönelik Üretilen Metaforlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrenciler sınav kaygısı ile ilgili toplam 264 metafor üretmiştir. Bu metaforların; %58'inin (f=153) *soyut*, %42'sinin (f=111) *somut* ifadelerden oluştuğu, %80'ine (f=213) *olumsuz*, %8'ine (f=20) *olumlu* ve %12'sine (f=31) *nötr* anlam atfedildiği tespit edilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanların "*Stres Kaynağı*" (f=24), "*Korku*" (f=15), "*Endişe*" (f=12) ve "*Hastalık*" (f=12) olduğu saptanmıştır. Veri analizi sonucunda elde edilen metaforların tamamı frekans büyüklüğüne göre sıralanarak Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri

No	Metaforun Adı	f	%	No	Metaforun Adı	f	%
1	<i>Stres Kaynağı</i>	24	4,98	133	<i>Eski sevgiliyi beklemek</i>	1	0,21
2	<i>Korku</i>	15	3,11	134	<i>Eve farklı yollardan gitmek</i>	1	0,21
3	<i>Endişe</i>	12	2,49	135	<i>Empati Yapmak</i>	1	0,21
4	<i>Hastalık</i>	12	2,49	136	<i>Farkındalık</i>	1	0,21
5	<i>Hayat</i>	9	1,87	137	<i>Farklı Alfabede Okumak</i>	1	0,21
6	<i>Ölüm</i>	8	1,66	138	<i>Felç</i>	1	0,21
7	<i>Heyecan</i>	8	1,66	139	<i>Freni Patlak Araba</i>	1	0,21
8	<i>Karın Ağrısı</i>	7	1,45	140	<i>Galatasaray</i>	1	0,21
9	<i>Başarısızlık Korkusu</i>	7	1,45	141	<i>Gece</i>	1	0,21
10	<i>Uykusuzluk</i>	7	1,45	142	<i>Geç Kalmak</i>	1	0,21
11	<i>Azı Karar Çoğu Zarar</i>	6	1,24	143	<i>Gerginlik</i>	1	0,21
12	<i>Depresyon</i>	6	1,24	144	<i>Gizli Buzlanma</i>	1	0,21
13	<i>Huzursuzluk</i>	6	1,24	145	<i>Gıcık</i>	1	0,21
14	<i>Motivasyon Kaynağı</i>	6	1,24	146	<i>Gondola Binmek</i>	1	0,21
15	<i>Zaman Baskısı</i>	6	1,24	147	<i>Gulyabani</i>	1	0,21
16	<i>Korku Filmi/Tüneli</i>	5	1,04	148	<i>Güneş Altında Yürümek</i>	1	0,21
17	<i>Kötü His</i>	5	1,04	149	<i>Gürültülü Ortam</i>	1	0,21
18	<i>Aşık Olmak</i>	4	0,83	150	<i>Hayalet</i>	1	0,21
19	<i>Baskı</i>	4	0,83	151	<i>Hazımsızlık</i>	1	0,21
20	<i>Baş Ağrısı</i>	4	0,83	152	<i>Hazır Gıda</i>	1	0,21
21	<i>Emin olamamak</i>	4	0,83	153	<i>Her şeyini Kaybetmek</i>	1	0,21
22	<i>Mecburiyet</i>	4	0,83	154	<i>Hız Treni</i>	1	0,21

Tablo 1. Devamı*Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri*

No	Metaforun Adı	f	%	No	Metaforun Adı	f	%
23	Mutsuzluk	4	0,83	155	Hüzün	1	0,21
24	Yetişememek	4	0,83	156	İç Savaş	1	0,21
25	Yorgunluk	4	0,83	157	İçi Sarma Dolu Dondurma Kabı	1	0,21
26	Zorluk	4	0,83	158	İlaç	1	0,21
27	Acı Biber	3	0,62	159	İlk Defa Denemek	1	0,21
28	Anksiyete/Kaygı	3	0,62	160	İlk Kez Araç Kullanmak	1	0,21
29	Aşk acısı	3	0,62	161	İlk kez bir yere gitmek	1	0,21
30	Dönme Dolaba Binmek	3	0,62	162	İnternetin Çökmesi	1	0,21
31	Engel	3	0,62	163	İnternette alışveriş yapmak	1	0,21
32	Karadelik	3	0,62	164	İsteklerimiz	1	0,21
33	Moral Bozucu	3	0,62	165	İstenmeyen Tüy	1	0,21
34	Özgüvensizlik	3	0,62	166	İyi Planlanmış Maç	1	0,21
35	Panik Atak	3	0,62	167	İzmir'de yağmurlu bir gün	1	0,21
36	Rahatsızlık	3	0,62	168	Kaçınılmaz	1	0,21
37	Vicdan Azabı	3	0,62	169	Kafes	1	0,21
38	Yetersizlik	3	0,62	170	Kamikaze	1	0,21
39	Acı Kahve	2	0,41	171	Kan Şekerinin Düşmesi	1	0,21
40	Beklenmeyen misafir	2	0,41	172	Kanser	1	0,21
41	Baş Belası	2	0,41	173	Kapalı Kalmak	1	0,21
42	Belirsizlik	2	0,41	174	Karabasan	1	0,21
43	Boşa Çabalamak	2	0,41	175	Kardeş	1	0,21
44	Curcuna	2	0,41	176	Kasvetli Hava	1	0,21
45	Çaresizlik	2	0,41	177	Kaygan Zemin	1	0,21
46	Çıkılmaz Sokak	2	0,41	178	Kaybetmek	1	0,21
47	Çikolata Yemek	2	0,41	179	Kaybetme Korkusu	1	0,21
48	Denize Düşmek	2	0,41	180	Kemirgen	1	0,21
49	Deprem	2	0,41	181	Kendime Gelmenin Bir Yolu	1	0,21
50	Doktor Korkusu	2	0,41	182	Kendini Kaybetmek	1	0,21
51	Dünyanın Sonu	2	0,41	183	Kereviz	1	0,21
52	Gelecek	2	0,41	184	Kırmızı Ruj	1	0,21

Tablo 1. Devamı

Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri

No	Metaforun Adı	f	%	No	Metaforun Adı	f	%
53	<i>Hayal Kırıklığı</i>	2	0,41	185	<i>Kış Mevsimi</i>	1	0,21
54	<i>İlk Adım Atma Korkusu</i>	2	0,41	186	<i>Kışın Tişört Giymek</i>	1	0,21
55	<i>İlk İş/Okul Günü</i>	2	0,41	187	<i>Kolonları olmayan ev</i>	1	0,21
56	<i>İşkence</i>	2	0,41	188	<i>Korku Yumağı</i>	1	0,21
57	<i>Kâbus</i>	2	0,41	189	<i>Korkularla Yüzleşmek</i>	1	0,21
58	<i>Kurtçuk</i>	2	0,41	190	<i>Köpek Balığı</i>	1	0,21
59	<i>Kuruntu</i>	2	0,41	191	<i>Kötü Haber Almak</i>	1	0,21
60	<i>Labirent</i>	2	0,41	192	<i>Lastik</i>	1	0,21
61	<i>Mide Bulantısı</i>	2	0,41	193	<i>Limonlu Şeker</i>	1	0,21
62	<i>Özlemek</i>	2	0,41	194	<i>Makine</i>	1	0,21
63	<i>Saatli Bomba</i>	2	0,41	195	<i>Maraton</i>	1	0,21
64	<i>Sakız</i>	2	0,41	196	<i>Merdiven</i>	1	0,21
65	<i>Sevilmeyen/ Anne Zoruyla Yenen Yemek</i>	2	0,41	197	<i>Mengene</i>	1	0,21
66	<i>Sıkıntı</i>	2	0,41	198	<i>Migren</i>	1	0,21
67	<i>Takıntı</i>	2	0,41	199	<i>Milli Piyango</i>	1	0,21
68	<i>Tedirginlik</i>	2	0,41	200	<i>Mücadele</i>	1	0,21
69	<i>Virüs</i>	2	0,41	201	<i>Mükemmeliyetçiliğin sonucu bir durum</i>	1	0,21
70	<i>Yalnızlık</i>	2	0,41	202	<i>Nar</i>	1	0,21
71	<i>Yara</i>	2	0,41	203	<i>Olmayacak her şeyin o anda olması</i>	1	0,21
72	<i>Yarış</i>	2	0,41	204	<i>Nefesini Tutmak</i>	1	0,21
73	<i>Yemek Yemek</i>	2	0,41	205	<i>Nuh'un Gemisi</i>	1	0,21
74	<i>Yıkanmamış Bulaşık / Çamaşır</i>	2	0,41	206	<i>Okyanus</i>	1	0,21
75	<i>Acı</i>	1	0,21	207	<i>Otobüste Ağlayan Bebek</i>	1	0,21
76	<i>Aç bir hayvan</i>	1	0,21	208	<i>Ölüp dirilmek</i>	1	0,21
77	<i>Adrenalin Dolu Bir Yolculuk</i>	1	0,21	209	<i>Öznel</i>	1	0,21
78	<i>Ağaca çıkıp inememek</i>	1	0,21	210	<i>Parazit</i>	1	0,21
79	<i>Ağır Bir Yük</i>	1	0,21	211	<i>Parmak İzi</i>	1	0,21

Tablo 1. Devamı*Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri*

No	Metaforun Adı	f	%	No	Metaforun Adı	f	%
80	<i>Aile</i>	1	0,21	212	<i>Pazartesi</i>	1	0,21
81	<i>Aile Baskısı</i>	1	0,21	213	<i>Perde</i>	1	0,21
82	<i>Ait Olmadığım Bir Şehirde Yaşamak</i>	1	0,21	214	<i>Performans Azaltıcı</i>	1	0,21
83	<i>Alarm çalmadan uyanmak</i>	1	0,21	215	<i>Pırasa</i>	1	0,21
84	<i>Alev</i>	1	0,21	216	<i>Pişmanlık</i>	1	0,21
85	<i>Antidepresan İlaç</i>	1	0,21	217	<i>Platonik Aşk</i>	1	0,21
86	<i>Anlamsızlık</i>	1	0,21	218	<i>Ruh Emici</i>	1	0,21
87	<i>Annemin Söylenmesi</i>	1	0,21	219	<i>Rüzgâr</i>	1	0,21
88	<i>Anzer Balı</i>	1	0,21	220	<i>Sallama Çay</i>	1	0,21
89	<i>Araba Kullanmak</i>	1	0,21	221	<i>Sanrı</i>	1	0,21
90	<i>Arabesk Şarkılar</i>	1	0,21	222	<i>Sevgili</i>	1	0,21
91	<i>Aşı / İğne Olmak</i>	1	0,21	223	<i>Sınav Günü</i>	1	0,21
92	<i>Ateş</i>	1	0,21	224	<i>Sinek</i>	1	0,21
93	<i>Ayna</i>	1	0,21	225	<i>Sinir</i>	1	0,21
94	<i>Balık hafızası</i>	1	0,21	226	<i>Sivilce</i>	1	0,21
95	<i>Basamak</i>	1	0,21	227	<i>Soğuk Algınlığı</i>	1	0,21
96	<i>Başarı</i>	1	0,21	228	<i>Sonsuz Sorun</i>	1	0,21
97	<i>Başarısızlık Kalkanı</i>	1	0,21	229	<i>Sonsuzluk</i>	1	0,21
98	<i>Battı balık yan gider</i>	1	0,21	230	<i>Son</i>	1	0,21
99	<i>Beklenti</i>	1	0,21	231	<i>Sorumluluk</i>	1	0,21
100	<i>Bekleyiş</i>	1	0,21	232	<i>Su</i>	1	0,21
101	<i>Beyaz Saç</i>	1	0,21	233	<i>Suçluluk</i>	1	0,21
102	<i>Bildiğin Filmi İzlemek</i>	1	0,21	234	<i>Süzgeç</i>	1	0,21
103	<i>Bildiğini Yapamamak</i>	1	0,21	235	<i>Şarjı Bitmek Üzere Olan Telefon</i>	1	0,21
104	<i>Bilerek Kendini Ateşe Atmak</i>	1	0,21	236	<i>Şeytan</i>	1	0,21
105	<i>Bir Organımız</i>	1	0,21	237	<i>Şu an Yazdığım Notlar</i>	1	0,21
106	<i>Bir Yere Varamamak</i>	1	0,21	238	<i>Teknik Direktör</i>	1	0,21
107	<i>Bitki</i>	1	0,21	239	<i>Telaş</i>	1	0,21
108	<i>Bitmek Bilmeyen Bir Yol</i>	1	0,21	240	<i>Tehdit</i>	1	0,21

Tablo 1. Devamı

Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri

No	Metaforun Adı	f	%	No	Metaforun Adı	f	%
109	<i>Bitmez Çile</i>	1	0,21	241	<i>Tembellik</i>	1	0,21
110	<i>Boş Kutu</i>	1	0,21	242	<i>Tetikte Bekleyen Asker</i>	1	0,21
111	<i>Boşluk</i>	1	0,21	243	<i>Toksik Arkadaş</i>	1	0,21
112	<i>Bukalemun</i>	1	0,21	244	<i>Trabzonspor</i>	1	0,21
113	<i>Bulut</i>	1	0,21	245	<i>Trafik Kazası</i>	1	0,21
114	<i>Buzlu yolda yürümek</i>	1	0,21	246	<i>Tutulmak</i>	1	0,21
115	<i>Buzlu bir içecek</i>	1	0,21	247	<i>Tuzak</i>	1	0,21
116	<i>Büyütmek / Beslemek</i>	1	0,21	248	<i>Tükenmişlik</i>	1	0,21
117	<i>Bilinmezlik</i>	1	0,21	249	<i>Uçurumun Kenarında Olmak</i>	1	0,21
118	<i>Çabaların Dışa Vurumu</i>	1	0,21	250	<i>Umutsuzluk</i>	1	0,21
119	<i>Çığ</i>	1	0,21	251	<i>Uzak durulması gereken üç beyaz</i>	1	0,21
120	<i>Çocuk</i>	1	0,21	252	<i>Uzun bir süreç</i>	1	0,21
121	<i>Çocuk Büyütmek</i>	1	0,21	253	<i>Ütünün fişini çekip çekmediğini hatırlayamamak</i>	1	0,21
122	<i>Çok sevdiğin birisiyle karşılaşmak</i>	1	0,21	254	<i>Yabancı</i>	1	0,21
123	<i>Çok istediğin bir şey ulaştığını sanmak</i>	1	0,21	255	<i>Yaşayamamak</i>	1	0,21
124	<i>Damı Akan Ev</i>	1	0,21	256	<i>Yaşlandırma Makinası</i>	1	0,21
125	<i>Deneme Yanulma</i>	1	0,21	257	<i>Yaz Gününde Buz</i>	1	0,21
126	<i>Dibi görünmeyen suya dalmak</i>	1	0,21	258	<i>Yaz Sıcağı</i>	1	0,21
127	<i>Diş Ağrısı</i>	1	0,21	259	<i>Yemeğe atılan fazla tuz</i>	1	0,21
128	<i>Doğal Afet</i>	1	0,21	260	<i>Yeni Bir Başlangıç</i>	1	0,21
129	<i>Düşman</i>	1	0,21	261	<i>Yoğun Trafikte Araç Kullanmak</i>	1	0,21
130	<i>Eksilmek</i>	1	0,21	262	<i>Yük</i>	1	0,21
131	<i>Elektron</i>	1	0,21	263	<i>Zehir</i>	1	0,21
132	<i>En Yakın Arkadaş</i>	1	0,21	264	<i>Zulüm</i>	1	0,21

3.2. Sınav Kaygısına Yönelik Kategoriler ve İlgili Metaforlara İlişkin Bulgular

Sınav kaygısına ilişkin üretilen 264 metafor 11 kategori altında toplanmıştır. Elde edilen kategorilerin ne anlam ifade ettiğini tam olarak aktarabilmek amacıyla Tablo 2'de elde edilen kategorilere ait metaforlar, frekans ve yüzdeler değeri sunulmuştur.

Tablo 2.

Kategorilerine Göre Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri

Kategori	Metaforun Adı	f	%	Katılımcı(n)
Bir Olay/Durum olarak sınav kaygısı	Adrenalin Dolu Bir Yolculuk, Ağaca çıkıp inememek, Ait Olmadığım Bir Şehirde Yaşamak, Alarm çalmadan uyanmak, Annemin Söylenmesi, Araba Kullanmak, Arabesk Şarkılar, Aşı / İğne Olmak, Battı balık yan gider, Bildiğin Film İzlemek, Bildiğini Yapmamak, Bilerek Kendini Ateşe Atmak, Bir Yere Varamamak, Bitmek Bilmeyen Bir Yol, Bitmez Çile, Boşa Çabalamak, Buzlu yolda yürümek, Büyütmek / Beslemek, Çabaların Dışa Vurumu, Çikolata Yemek, Çocuk Büyütmek, Çok istediğin bir şey ulaştığını sanmak, Çok sevdiğin birisiyle karşılaşmak, Deneme Yanılma, Denize Düşmek, Dibi görünmeyen suya dalmak, Dönme Dolaba Binmek, Eski sevgiliyi beklemek, Eve farklı yollardan gitmek, Farklı Alfabe Okumak, Gece, Geç Kalmak, Gizli Buzlanma, Gondola Binmek, Güneş Altında Yürümek, Gürültülü Ortam, Her şeyini Kaybetmek, İç Savaş, İlk Defa Denemek, İlk İş/Okul Günü, İlk Kez Araç Kullanmak, İlk kez bir yere gitmek, İnternetin Çökmesi, İnternette alışveriş yapmak, İyi Planlanmış Maç, Kamikaze, Kapalı Kalmak, Kasvetli Hava, Kaybetmek, Kendime Gelmenin Bir Yolu, Kışın Tişört Giymek, Korkularla Yüzleşmek, Kötü Haber Almak, Maraton, Mücadele, Mükemmeliyetçikten sonucu bir durum, Olmayacak her şeyin o anda olması, Ölüp dirilmek, Pazartesi, Seviemeyen Yemek Anne Zoruyla Yenen Yemek, Sınav Günü, Sonsuz Sorun, Trafik Kazası, Uçurumun Kenarında Olmak, Uzun bir süreç, Ütünün fişini çekip çekmediğini hatırlayamamak, Yarış, Yaşayamamak, Yaz Sıcağı, Yemek Yemek, Yeni Bir Başlangıç, Yetişememek, Yoğun Trafikte Araç Kullanmak, Zulüm	74	28,0	86
Bir İnsani Özellik olarak sınav kaygısı	Anksiyete/Kaygı, Aşk acısı, Balık hafızası, Baskı, Baş Ağrısı, Baş Belası, Başarısızlık Korkusu, Beklenti, Bekleyiş, Çaresizlik, Depresyon, Diş Ağrısı, Doktor Korkusu, Farkındalık, Felç, Gıcık, Hastalık, Hazımsızlık, İsteklerimiz, İşkence, Kabus, Kan Şekerinin Düşmesi, Kanser, Karabasan, Karın Ağrısı, Kendini Kaybetmek, Mide Bulantısı, Migren, Nefesini Tutmak, Ölüm, Özlemek, Öznel, Panik Atak, Parmak İzi, Performans Azaltıcı, Ruh Emici, Sanrı, Sinir, Siville, Soğuk Algınlığı, Takıntı, Tutulmak, Uykusuzluk, Yara, Yorgunluk	45	17,1	110
Bir Duygu olarak sınav kaygısı	Acı, Aile Baskısı, Anlamsızlık, Aşık Olmak, Belirsizlik, Eksilmek, Emin olamamak, Empati Yapmak, Endişe, Gerginlik, Hayal Kırıklığı, Heyecan, Huzursuzluk, Hüzün, İlk Adım Atma Korkusu, Kaybetme Korkusu, Kötü His, Kuruntu, Moral Bozucu, Mutsuzluk, Özgüvensizlik, Pişmanlık, Platonik Aşk, Rahatsızlık, Sıkıntı, Stres Kaynağı, Suçluluk, Tedirginlik, Tehdit, Telaş, Tükenmişlik, Umutsuzluk, Vicdan Azabı, Yalnızlık, Yetersizlik, Zaman Baskısı, Korku	37	14,0	132

Tablo 2. Devamı

Kategorilerine Göre Tüm Metaforlar ve Frekans Değerleri

Kategori	Metaforun Adı	f	%	Katılımcı(n)
Bir Nesne olarak sınav kaygısı	Ağır Bir Yük, Antidepresan İlaç, Ayna, Basamak, Beyaz Saç, Bir Organımız, Boş Kutu, Bulut, Elektronik, Freni Patlak Araba, Hazır Gıda, Hız Treni, İçi Sarma Dolu Dondurma Kabı, İlaç, İstenmeyen Tüy, Kafes, Kırmızı Ruj, Lastik, Limonlu Şeker, Makine, Mengene, Merdiven, Perde, Saatli Bomba, Sakız, Sallama Çay, Süzgeç, Şarjı Bitmek Üzere Olan Telefon, Şu an Yazdığım Notlar, Tuzak, Uzak durulması gereken üç beyaz, Yemeğe atılan fazla tuz, Yıkanmamış Bulaşık / Çamaşır, Yük, Zehir	35	13,3	38
Bir Düşünce olarak sınav kaygısı	Başarısızlık Kalkanı, Bilinmezlik, Boşluk, Curcuna, Dünyanın Sonu, Gelecek, Gulyabani, Hayalet, Hayat, Kaçınılmaz, Kaygan Zemin, Korku Yumağı, Mecburiyet, Son, Sonsuzluk, Şeytan, Yaşlandırma Makinası, Zorluk	18	6,8	35
Bir Kişi/Kurum olarak sınav kaygısı	Aile, Çocuk, Düşman, En Yakın Arkadaş, Galatasaray, İstenmeyen misafir, Kardeş, Milli Piyango, Otobüste Ağlayan Bebek, Sevgili, Teknik Direktör, Tetikte Bekleyen Asker, Toksik Arkadaş, Trabzonspor, Yabancı	15	5,7	16
Bir Cansız Varlık olarak sınav kaygısı	Alev, Ateş, Çıkmaz Sokak, Damı Akan Ev, Engel, Karadelik, Kolonları olmayan ev, Korku Filmi/Tüneli, Labirent, Nuh'un Gemisi, Okyanus, Rüzgâr, Su, Virüs	14	5,3	25
Bir Canlı Varlık olarak sınav kaygısı	Aç bir hayvan, Bitki, Bukalemun, Kemirgen, Kereviz, Köpek Balığı, Kurtçuk, Nar, Parazit, Pırasa, Sinek	11	4,2	12
Bir Doğa Olayı olarak sınav kaygısı	Çığ, Deprem, Doğal Afet, İzmir'de yağmurlu bir gün, Kış Mevsimi, Yaz Gününde Buz	6	2,3	7
Bir Anlam/Değer olarak sınav kaygısı	Azı Karar Çoğu Zarar, Başarı, Motivasyon Kaynağı, Sorumluluk, Tembellik	5	1,9	15
Bir Yiyecek/İçecek olarak sınav kaygısı	Acı Biber, Acı Kahve, Anzer Balı, Buzlu bir içecek	4	1,5	7

Tablo 2'ye göre, sınav kaygısına ilişkin öğrenciler tarafından üretilen 264 metafordan 74'ünün (%28) olay/durum ile, 45'inin (%17,1) insani özellikler ile, 37'sinin (%14), duygu ile, 35'inin (%13,3) nesne ile, 18'inin (%6,8) düşünce ile, 15'inin (%5,7) kişi/kurum ile, 14'ünün (%5,3) cansız varlıklar ile, 11'inin (%4,2) canlı varlıklar ile, 6'sının (%2,3) doğa olayı ile, 5'inin (%1,9) anlam/değer ile ve 4'ünün (%1,5) yiyecek/içecek ile ilgili olduğu görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde en fazla sayıda metaforun *“Bir Olay/Durum Olarak Sınav Kaygısı”* kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Bu kategoride yer alan metaforların genel olarak günlük hayatta yaşanan olay ve durumların sınav anındaki duygu ve düşüncelere benzetilmesi ile ilgili olduğu görülmektedir.

Kavramsal Kategorilere İlişkin Bulgular

Araştırmadan elde edilen bulguların anlaşılabilirliği ve sadeliği açısından araştırmanın bundan sonraki bölümünde her bir kategoride en yüksek frekansa sahip olan ilk üç metafor sunulmuş ve yorumlanmıştır.

“Bir Olay/Durum Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını *olay/durum* olarak ifade eden 86 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 74 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Bu metaforların ortak özelliklerinin olumlu ya da olumsuz da olsa gündelik hayattan çeşitli olay veya durumlara ilişkin olduğu söylenebilir. Tablo 3’te bu kategoride yer alan en yüksek frekansa sahip ilk üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 3.

“Bir Olay/Durum Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Yetişememek	<i>“Son dakikada bir işi yetiştirmeye çalışmak gibidir çünkü konular genellikle son zamanlara bırakılır.”</i>	4	0,83
Dönme Dolaba Binmek	<i>“Dönme dolaba binmek gibidir çünkü kalp çarpıntısına yol açar.”</i>	3	0,62
Denize Düşmek	<i>“Sınav kaygısı denize düşmek gibidir çünkü kurtulmak için çarpındıkça çarpınırsın.”</i>	2	0,41

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını, günlük hayatlarında yaşadıkları çoğunlukla olumsuz olay ya da durumlara benzettikleri anlaşılmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlar, tüm metaforların önemli bir kısmını oluşturmakta ve genellikle şaşırtıcı, zıt ve sıkıntı içinde olunan durumları içermektedir.

“Bir İnsani Özellik Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını *insani özellik* olarak ifade eden 110 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 45 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 4’te bu kategoride yer alan en yüksek frekansa sahip ilk üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 4.

“Bir İnsani Özellik Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Hastalık	<i>“Sınav kaygısı hastalık gibidir çünkü vücutta çeşitli rahatsızlıklara sebep olur. (Terlemek, kalp atışı hızlanması vb.)”</i>	12	2,48
Ölüm	<i>“Sınav kaygısı ölüm gibidir çünkü bir hedefimiz var ve başarılı olamazsak tüm hayatımız biter.”</i>	8	1,66
Karın Ağrısı	<i>“Sınav kaygısı karın ağrısı gibidir çünkü yapamamak psikolojisi mideye yansıtıyor.”</i>	7	1,45

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını hastalık ve rahatsızlık durumlarıyla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

“Bir Duygu Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını *duygu* olarak ifade eden 132 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 37 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 5’te bu kategoride

yer alan en yüksek frekansa sahip ilk üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 5.

“Bir Duygu Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Stres Kaynağı	<i>“Stres verici bir etken gibidir çünkü akademik hedefim var ve not ortalamam sınırdadır ve bu durum beni daha çok strese sokuyor.”</i>	24	4,97
Korku	<i>“Sınav kaygısı korku gibidir çünkü bildiğimi unutup yapamayacağım için korkarım.”</i>	15	3,11
Endişe	<i>“Sınav kaygısı endişe gibidir, çünkü sınavdan önce endişeye kapılırız yapamama endişesi yaşarız.”</i>	12	2,48

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınavın kendisini stres nedeni olarak gördükleri, sınav anında endişe ve korku duydukları söylenebilir. Bu kategori altında yer alan duygulara ilişkin 37 metafordan 35'inin olumsuz duygulara ilişkin olması dikkat çekicidir.

“Bir Nesne Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını nesne olarak ifade eden 38 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 35 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 6'da bu kategoride yer alan en yüksek frekansa sahip ilk üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 6.

“Bir Nesne Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Saatli Bomba	<i>“Saatli bomba gibidir, çünkü insanı heyecana, strese sokar ve bomba gibi patlayarak beynimizi imha edebilir ve bu şekilde insana bildiğini unutturur.”</i>	2	0,41
Sakız	<i>“Sınav kaygısı sakız gibidir uzadıkça uzar.”</i>	2	0,41
Yıkanmamış Bulaşık	<i>“Sınav kaygısı yıkanmayan bulaşıklar gibidir çünkü hem vicdanın rahat değildir hem de yıkamak istemezsin.”</i>	2	0,41

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin nesnelere ilişkilendirerek sınav kaygısıyla ilgili ürettikleri 26 metaforun Tablo 6'dakiler gibi tehlike, sıkıntı ya da rahatsızlık içeren nesnelere olduğu görülmüştür. Bunlardan bazıları; *Ağır Bir Yük, Antidepresan İlaç, Beyaz Saç, Freni Patlak Araba, Hazır Gıda* şeklindedir.

“Bir Düşünce Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını düşünce olarak ifade eden 35 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 18 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 7'de bu kategoride yer alan en yüksek frekansa sahip ilk üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 7.

"Bir Düşünce Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Hayat	<i>Sınav kaygısı hayat gibidir, çünkü hayatımızın genelinde de birçok şey için stres oluyor, heyecanlanıyor yeri geliyor umutsuzluğa düşebiliyoruz. Bu da hayatın olmazsa olmazlarından değil mi?</i>	9	1,86
Dünyanın sonu	<i>Sınav kaygısı dünyanın sonu gibi hissettirir çünkü başka şansımızın olmadığını düşünüyoruz.</i>	2	0,41
Başarısızlık kalkanı	<i>Sınav kaygısı başarısızlık kalkanı gibidir çünkü başarısız olunca aile "bizim çocuk çalışıyor ama kaygılanınca yapamıyor" diyorlar.</i>	2	0,41

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını hayat ya da dünyanın sonu gibi oldukça geniş ve genel düşüncelerle ilişkilendirdikleri görülmüştür.

"Bir Kişi/Kurum Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisi. Sınav kaygısını kişi/kurum olarak ifade eden 16 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 15 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 8'de bu kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 8.

"Bir Kişi/Kurum Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Beklenmeyen misafir	<i>Sınav kaygısı ansızın gelen misafir gibidir çünkü ne zaman gideceği belli olmaz.</i>	2	0,41
Düşman	<i>Sınav kaygısı düşman gibidir çünkü bana, emeklerime ve hedeflerime zarar verir.</i>	1	0,21
Yabancı	<i>Sınav kaygısı yabancı gibidir çünkü sınav esnasında bize yardım etmez</i>	1	0,21

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını istenmeyen, can sıkıcı ya da tehdit içeren kişilerle ilişkilendirdikleri görülmüştür.

"Bir Cansız Varlık Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisi. Sınav kaygısını cansız varlık olarak ifade eden 25 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 14 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 9'da bu kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 9.

"Bir Cansız Varlık Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Karadelik	<i>Sınav kaygısı karadelik gibidir çünkü seni sürekli içine çeker.</i>	3	0,62
Çıkamaz Sokak	<i>Sınav kaygısı çıkamaz sokak gibidir, çaresiz hissederim.</i>	2	0,41
Labirent	<i>Sınav kaygısı içinden çıkılmaz bir labirent gibidir, çünkü o kaygıya düşünce içinden nasıl çıkacağımı bilmiyorum.</i>	2	0,41

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını bir cansız varlık olarak çaresiz, çözümsüz ya da sonsuz nitelikteki cansız varlıklarla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

"Bir Canlı Varlık Olarak Sınav Kaygısı" Kategorisi. Sınav kaygısını canlı varlık olarak ifade eden 12 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 11 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 10'da bu

kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara attettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 10.

“Bir Canlı Varlık Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Kurtçuk	<i>Sınav kaygısı içinizi kemiren bir kurtçuk gibidir, çünkü insanı rahatsız eder ve endişeye sokar.</i>	2	0,41
Aç bir hayvan	<i>Sınav kaygısı aç bir hayvan gibidir seni yer bitirir doymaz</i>	1	0,21
Bitki	<i>Sınav kaygısı bitki gibidir suladıkça içimizde büyür.</i>	1	0,21

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını kendilerini yiyip bitiren canlı varlıklarla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

“Bir Doğa Olayı Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını *doğa olayı* olarak ifade eden 7 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 6 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 11’de bu kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara attettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 11.

“Bir Doğa Olayı Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Deprem	<i>Sınav kaygısı deprem gibidir çünkü tüm bildiklerimizi yıkar.</i>	2	0,41
Çığ	<i>Sınav kaygısı çığ etkisi çünkü Geleceğini etkileyen küçük şeylerin sınav olması. Sınav yoluyla öğrenmenin değil de baskı yoluyla ezberlenmesi gereken bir çığ düşmesi.</i>	1	0,21
Doğal Afet	<i>Sınav kaygısı doğal afetler gibidir, çünkü doğal afetlerin çevresine zarar vermesi gibi sınav olana kadar panikleyip, korkup, vicdan azabı çekerek aslında kendimize zarar veriyoruz</i>	1	0,21

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını felaket olarak nitelenebilecek doğa olaylarıyla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

“Bir Anlam/Değer Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisi. Sınav kaygısını *anlam/değer* olarak ifade eden 15 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 5 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 12’de bu kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara attettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 12.

“Bir Anlam/Değer Olarak Sınav Kaygısı” Kategorisine Ait Metaforlar

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Azı Karar Çoğu Zarar	<i>Sınav kaygısı azı karar çoğu zarar bir durum gibidir çünkü insanları çaba göstermeye yöneltir.</i>	6	1,24
Motivasyon Kaynağı	<i>Sınav kaygısı motivasyon kaynağı gibidir, çünkü az olduğu takdirde insanı motive edebilir.</i>	6	1,24
Sorumluluk	<i>Sınav kaygısı, sorumluluk gibidir, çünkü başaramazsan eğer hem kendine hem de ailene karşı sorumluluğunu yerine getiremediğini düşünürsün. Bu yüzden de sınav öncesinde bu düşünceler kaygı yaratır.</i>	1	0,21

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısına yükledikleri anlamların sınav kaygısının faydalı taraflarıyla ilişki olduğu görülmüştür. Diğer kategorilerle kıyaslandığında *Bir Anlam/Değer Olarak Sınav Kaygısı* kategorisi çoğunlukla olumlu metaforlarıyla farklılık göstermektedir.

“*Bir Yiyecek/İçecek Olarak Sınav Kaygısı*” *Kategorisi*. Sınav kaygısını *canısız varlık* olarak ifade eden 7 adet yanıt incelendiğinde bu kategoride toplamda 4 adet metaforun yer aldığı görülmüştür. Tablo 13’te bu kategoride bulunan frekansı en yüksek üç metafor ve bu metaforlara atfettikleri özelliklerin anlaşılması için doğrudan öğrenci alıntıları sunulmuştur.

Tablo 13.

“*Bir Yiyecek/İçecek Olarak Sınav Kaygısı*” *Kategorisine Ait Metaforlar*

Metafor	Örnek Katılımcı İfadesi (Kodu)	f	%
Acı Biber	<i>Sınav kaygısı acı biber gibidir çünkü ağzımın tadını bozar.</i>	3	0,62
Acı Kahve	<i>Sınav kaygısı acı kahve gibidir; insanı kendine getirir.</i>	2	0,41
Anzer Balı	<i>Sınav kaygısı, anzer balı gibidir, çünkü fazlası zarar verir.</i>	1	0,21

İlgili metafor grubu incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygısını genellikle acı besinlerle ilişkilendirdikleri görülmüştür.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforik ifadelerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğrencilerin ürettikleri 264 metafor içerik analizine tabi tutularak farklı kategoriler altında incelenmiştir. Bulgular, üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına ilişkin metaforlarının 11 kategori altında toplandığını göstermiştir.

Bu metaforların büyük oranda somut ifadelerden oluştuğu, sınav kaygısına olumsuz anlam atfedildiği görülmüştür. En yüksek frekansa sahip olanlardan (*stres kaynağı, korku, endişe, hastalık*) hareketle üniversite öğrencilerinin sınav kaygısına yönelik olumsuz algılarının sınav kaygısını stres ve hastalıkla ilişkili olarak düşünmeleri olduğu söylenebilir. Bu araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sınav kaygısı için ürettikleri metaforların benzerleri, ilgili diğer çalışmalara (Baş & Kıvılcım, 2019; Demir, Kutlu & Özdemir, 2016; Güngör Aytar & Kurtoğlu Karataş, 2017; Koçak vd., 2017) katılan öğrenciler tarafından da üretilmiştir. Özellikle olumsuz anlamlı metaforlar (Güngör-Aytar & Kurtoğlu-Karataş, 2017; Koçak vd, 2017; Karahanoğlu, 2015; Baş & Kıvılcım, 2019) diğer çalışmalarla paralellik olduğu görülmüştür.

En fazla sayıda metaforun sınav kaygısının bir olay veya durum olarak algılanmasıyla ilişkili olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Bu metaforların genel olarak günlük hayatta yaşanan olay ve durumların sınav anındaki duygu ve düşüncelere benzetilmesi ile ilgili olduğu görülmektedir. Olumlu ya da olumsuz da olsa öğrencilerin sınav kaygısını, günlük hayatlarında yaşadıkları çoğunlukla olumsuz olay ya da durumlara benzettikleri anlaşılmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlar, tüm metaforların önemli bir kısmını oluşturmakta ve genellikle şaşırtıcı, zıt ve sıkıntı içinde olunan durumları içermektedir. Ayrıca sınav kaygısının hastalık ve rahatsızlık durumlarıyla ilişkilendirdiği de görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin sınavın kendisini stres nedeni olarak gördükleri, sınav anında endişe ve korku duydukları söylenebilmektedir. Bu kategori altında yer alan duygulara ilişkin 37 metafordan 35’inin olumsuz duygulara ilişkin olması dikkat çekicidir. Alanyazında sınavı günlük hayattan çeşitli olumsuz durumlarla ilgili metaforlarla ilişkilendiren çalışmalarla (Elmacı, 2015; Karadeniz, Er & Tangülü, 2014; Karahanoğlu, 2015; Baş & Kıvılcım, 2019) benzerlik göstermektedir. Dilekçi, Limon ve Nartgün (2021)’ün çalışmasında “öğrenci” kavramına ilişkin ortaya çıkan kavramsal kategoriler arasında “bilgi yüklenilen, şekillendirilen, kısıtlanan” bir birey olarak öğrenci şeklinde elde edilen bulgular, bu olumsuz metaforların öğrencilerin sınıf içindeki rollerinin tek yönlü olmasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Gelişen ve sistemin bir parçası olan bireyler olmak yerine, alıcı ve pasif bir rolde kendilerini değerlendirmeleri, sınav gibi eğitimin temel bir ölçme değerlendirme aracını da stres ve olumsuzlukla ilişkilendirmelerini anlaşılır kılmaktadır.

Ayrıca öğrencilerin nesnelere ilişkilendirerek sınav kaygısıyla ilgili ürettikleri metaforların tehlike, sıkıntı ya da rahatsızlık içeren nesnelere (*ağır bir yük, antidepressan ilaç, beyaz saç, freni patlak araba, hazır gıda*) olduğu görülmüştür. Benzer şekilde öğrencilerin sınav kaygısını genellikle istenmeyen, can sıkıcı ya da tehdit içeren kişilerle (*düşman, istenmeyen misafir, otobüste ağlayan bebek, tetikte bekleyen asker, 'toksik' arkadaş, yabancı*), çözümsüz, korkutucu ya da sonsuz nitelikteki cansız varlıklarla (*alev, ateş, çıkmaz sokak, damı akan ev, engel, karadelik, kolonları olmayan ev, korku tüneli, labirent, virüs*), yiyip bitiren, tüketen canlı varlıklarla (*aç bir hayvan, kemirgen, köpek balığı, kurtçuk, parazit, sinek*), felaket ya da olağandışı olarak nitelenebilecek doğa olaylarıyla (*çığ, deprem, doğal afet, yaz gününde buz*) ve acı besinlerle (*acı biber, acı kahve, Anzer balı*) ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Diğer taraftan öğrencilerin sınav kaygısına yükledikleri anlamların sınav kaygısını olumlu algılamalarıyla ilgili olduğu görülmüştür. Diğer kategorilerle kıyaslandığında anlam/değer açısından kategorisi çoğunlukla olumlu metaforlarıyla (*azı karar çoğu zarar, başarı, motivasyon kaynağı, sorumluluk*) farklılık göstermektedir.

Sonuç olarak, öğrenciler sınav kaygısını önemli bir sorun olarak ifade etmekte ve genellikle sınavı olumsuz bir şekilde anlamlandırmaktadırlar. Sınav kaygısını başta hastalık ve stres ile ilişkili ifadelerle betimlemiştirler. Sınav kaygısı ile ilgili ifadelerin çok geniş ve çeşitli metaforlar ortaya koyması öğrencilerin sınav kaygısını hayatlarının bir parçası olarak içselleştirdiklerini göstermektedir. Bu anlamda öğrencilerin baş etmek zorunda oldukları en önemli stresörlerden birinin sınav kaygısı olduğu söylenebilir. Çiçek ve Tanhan (2018)'in çalışmasında da öğrencilerin sınırlılık kaygıları ile sınav kaygıları arasında ortaya konan ilişki, öğrencilerin kendilerini mevcut düzene mahkûm görmeleri, değişiklik yapmaya muktedir bulmamalarına dair inançlarının yüksek olmasının bir göstergesidir. Benzer şekilde, ruminasyon da bilişsel katılığa yol açarak bireylerin durumunu kontrol edilemez algılamalarında bir rol üstleniyor ve sağlıklı bilişlerin sürdürülerek kaygıların artmasına yol açıyor olabilir (Kırkık ve Balkıs, 2022). Bu bağlamda değerlendirildiğinde, gençlerin kendilerini güvende ve sistemin aktif bir parçası gibi hissetmelerine yönelik geliştirilecek eğitim politikaları ile öğrencilerin refahı artırılacağı düşünülmektedir.

4.1. Sınırlılıklar ve Öneriler

Bu çalışmanın en önemli sınırlılığı, yalnızca üniversite öğrencileri ile yapılmış olmasıdır. Gelecek araştırmalarda lise öğrencileri, ortaokul öğrencileri gibi farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerle de çalışılabilir. Farklı sosyodemografik özelliklere sahip gruplar üzerinde sınav kaygısına ilişkin çalışma yürütülebilir. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler daha derinlemesine analiz yapmak için kullanılabilir ve ebeveynlerin başarılarına yönelik tutumlarının metaforik ifadeleri incelenerek sınav kaygısının psikososyal yönü değerlendirilebilir. Ayrıca üniversitelerde öğrencilerde sınav kaygısına neden olan faktörlere yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, uygulayıcılar tarafından sınav kaygısına ilişkin müdahale ve önleme çalışmalarının oluşturulmasında kullanılabilir.

Kaynakça/Reference

- Baş, G. & Kuvılcım, Z. S. (2019). Türkiye’de öğrencilerin merkezi sistem sınavları ile ilgili algıları: bir metafor analizi çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 639-667.
- Cassady JC, Gridley BE. The effects of online formative and sum-mative assessment on test anxiety and performance. *J Technol LearnAssess*. 2005;4(1):n1.9.
- Chapell, M. S., Blanding, Z. B., Silverstein, M. E., Takahashi, M., Newman, B., Gubi, A., & McCann, N. (2005). Test Anxiety and Academic Performance in Undergraduate and Graduate Students. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 268–274. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.97.2.268>
- Collins, E.C. & Green, J.L. (1990). Metaphors: The construction of a perspective. *Theory into Practice*, 29 (2), 71-77.
- Creswell JW (2013) *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. Sage, Thousand Oaks
- Çiçek, İ., & Tanhan, F. (2018). Lise son sınıf öğrencilerinin sınırlılık algı şemaları ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8(1/1), 69-85.
- Dilekçi, Ü., Limon, İ., & Sezgin Nartgün, Ş. (2021). Prospective teachers’ metaphoric perceptions of “student, teacher and school”. *Kastamonu Education Journal*, 29(2), 403-417. doi: 10.24106/kefdergi.795433
- Driscoll R, Evans G, Ramsey G, Wheeler S (2009) High test anxiety among nursing students. Online Submission. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED506526.pdf>
- Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: method, applications, and issues. *Health Care Women International*. 13(3), 313-21.
- Engin-Demir, C. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students’ perceptions of school: A cross-cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89–107.
- Elmacı S. (2015). Kamu personeli seçme sınavı ve alan bilgisi sınavına ilişkin öğretmen görüşlerinin ve metaforik algılarının belirlenmesi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Eren, A, Tekinarslan, E. (2013). Metaphors Regarding Teacher, Teaching, Learning, Instructional Material and Evaluation: A Structural Analysis. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12 (3) , 443-467 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jss/issue/24232/256874>
- Ergene, T. (2003). Effective interventions on test anxiety reduction: a meta-analysis. *Sch. Psychol. Int.*24, 313–328
- Güngör-Aytar, F. A. & Kurtoğlu-Karataş, B. (2017). Lise öğrencilerinin “üniversitesi sınavı” kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. O. N. Akfırat, D. F. Staub ve G. Yavaş (Eds.), *Current debates in education (Vol. 5) (ss. 63–80)*. London: IJOPEC Publication.
- Hanımoğlu, E. & İnanç, B.Y. (2011). Seviye Belirleme Sınavına Girecek Olan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Mükemmeliyetçilik ve Anne-Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, Sayfa 351-366.
- Hembree, R. (1988). Correlates, causes, effects, and treatment of test anxiety. *Review of Educational Research*, 58(1), 4777. doi:10.2307/1170348
- Kalra, M. B. and Baveja, B. (2012). Teacher thinking about knowledge, learning and learners: A metaphor analysis. *Procedia–Social and Behavioral Sciences*, 55, 317–326.
- Kahan, L. M., L, K. (2008). *The Correlation of Test Anxiety and Academic Performance of Community College Students*. Cambridge: ProQuest
- Kapıkıran, Ş. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısının Bazı Psiko-Sosyal Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1):11, 34-43.
- Karadeniz, O., Er, H. & Tangülü, Z. (2014). 8. sınıf öğrencilerinin SBS’ye yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5(15), 64-81.

- Karavaşinoğlu A. (2015). Öğrencilerin metaforik sınav algıları ile velilerin okula yönelik görüşleri arasındaki ilişki, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Kırkık, M., & Balkıs, M. (2022). Ergenlerde Üstbiliş ve Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkide Ruminasyon ve Bilişsel Esnekliğin Aracılık Rolü. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 61-77.
- Koçak, D., Gul, C.D., Gul, E., Bokeoglu, O.C., (2017) Öğrencilerin Sınav Kavramına Yönelik Metaforlarının İncelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 18, 415–434. doi:10.29299/kefad.2017.18.3.022
- Krippendorff, K. (2004). Content analysis an introduction to its methodology. USA: Sage Publications.
- Levine, P.M. (2005). Metaphors and images of classrooms, *Kapa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Lowe, P. A., Lee, S. W., Witteborg, K. M., Prichard, K. W., Luhr, M. E., Cullinan, C. M., et al. (2008). The test anxiety inventory for children and adolescents (TAICA). *J. Psychoeduc. Assess.* 26, 215–230.
- Norhidayah A, Kamaruzaman J, Syukriah A, Najah M, Azni SyafenaAndin S. The factors influencing students' performance at UniversitiTeknologi MARA Kedah, Malaysia. *Manage Sci Eng.* 2009;3(4):81.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). An expanded sourcebook: Qualitative data analysis (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Maslow, A.H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50 (4): 370-396.
- McDonald, A.S. (2001) The prevalence and effects of test anxiety in school children. *Educ Psychol*, 21: 89-101.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. & Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2),
- Sarason, S. B. (1959). What research says about test anxiety in elementary school children. *NEA Journal*, 48, 26–27.
- Sarason, S.B., Davidson, K.S., Lighthall, F.F., Waite, R.R. & Ruebush. K. (1960). *Anxiety in elementary school children*. New York: John Wiley&Sons, Inc.
- Sarason IG (1984) Stress, anxiety and cognitive interference: Reactions to tests. *J Pers Soc Psychol*, 46: 929
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 125–140.
- Softa, H., Ulaş Karaahmetoğlu, G. & Çabuk, F. (2015). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (4), 1481-1494.
- Storrie K., Ahern K., Tuckett A. A systematic review: Students with mental health problems – A growing problem. *International Journal of Nursing Practice*. 2010; 16: 1–6.
- Sharma, S., & Sud, A. (1990). Examination stress and test anxiety: A cross-cultural perspective. *Psychology and Developing Societies*, 2(2), 183–201. <https://doi.org/10.1177/097133369000200203>
- Szafranski, D.D., Barrera, T.L. & Norton, P.J. (2012) Test anxiety inventory: 30 years later, *Anxiety, Stress & Coping: An International Journal*, 25:6, 667-677, DOI: 10.1080/10615806.2012.663490
- Spielberger, C.D. (1979). *Understanding stress and anxiety*. New York: Harper and Row, Publishers.
- Spielberger, C.D. (1980). *Test Anxiety Inventory: Preliminary professional manual*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Spielberger, C. D., & Vagg, P. R. (1995). Test Anxiety: A Transactional Process Model. In C. D. Spielberger, & P. R. Vagg (Eds.), *Test Anxiety: Theory, Assessment and Treatment* (pp. 3-14). Washington DC: Taylor & Francis.
- Şahin H, Günay T, Batı H (2006) İzmir ili Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerinde üniversiteye giriş sınavı kaygısı. *Sted*, 15(6).
- Şahin, A. (2019). Durumluk Sınav Kaygısı Ölçeği (DuSKÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(1): 78-90.

- Pascale, C. (2011). *Cartographies of knowledge: Exploring qualitative epistemologies*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Peleg-Popko O (2004) Differentiation and test anxiety in adolescents. *J Adolescence*, 27: 645-2
- Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educ. Psychol. Rev.*18, 315–341.
- Putwain, D., and Daly, A. L. (2014). Test anxiety prevalence and gender differences in a sample of english secondary school students. *Educ. Stud.*40, 554–570.
- Robotham D., Julian C. Stress and the higher education student: A critical review of the literature. *Journal of Further and Higher Education*. 2006; 30(2): 107–117.
- Rana RA, Mahmood N. The Relationship between Test Anxiety and Academic Achievement. *Bull Educ Res.*2010;32(2):63–74.10.
- Thomas, C. L., Cassady, J. C., and Finch, W. H. (2018). Identifying severity standards on the cognitive test anxiety scale: cut score determination using latent class and cluster analysis. *J. Psychoeduc. Assess.*36, 492–508.
- Saltürk, A. & Güngör, C. (2019). Türk eğitim sisteminde kültürel kodlar üzerine bir inceleme, 2. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı içinde (s.136-144) bildiri tam metin. ISBN 978-605-7828-10-1.
- Umuzdaş. M. S. (2020). Examination Of Exam Anxiety Of Fine Arts High School Students: An Example Of Tokat Fine Arts High School, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, Vol: 5, Issue: 11, pp. (102-130).
- Vadeboncoeur, J. A., and Torres M. N. (2003). Constructing and reconstructing teaching roles: a focus on generative metaphors and dichotomies. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 24 (1): 87-103.
- Van Eerde, W. (2003). A meta-analytically derived nomological network of procrastination. *Personal. Individ. Differ.*35, 1401–1418.
- Yerin, O. (1995). The Effect of Cognitive Behavior Modification Technique on Test Anxiety Level of Elementary School Students. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (5. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Zeidner, M (1990). Does Test Anxiety Bias Scholastic Aptitude Test Performance by Gender and Sociocultural Group?, *Journal of Personality Assessment*, 55:1-2, 145-160, DOI: [10.1080/00223891.1990.9674054](https://doi.org/10.1080/00223891.1990.9674054)

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

College students often have to deal with academic pressure and stress. However, recently an increase has been observed in the prevalence and frequency of mental disorders seen in university students. While students with exam anxiety may continue to function to a certain level, they become unable to cope with it, and their performance may be negatively affected gradually. After examining the relationship between how determining an exam is for the future of the student and exam anxiety, exam anxiety and the importance given to exams in this country were found to be directly proportional. Although there are studies on examinations, specifically, central exams, no study regarding exam anxiety among university students was found in the literature. This study aims to examine the metaphorical expressions used by university students regarding test anxiety and examined the metaphors students used to express their anxiety during exams and classified them into conceptual categories.

2. METHOD

In this research, an interpretivist perspective, which claims that meaning is made through human interaction and that the social world is "produced through meaningful interpretations" was used. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used to examine the metaphors that university students used for test anxiety. The study group consisted of 456 students who studied at different faculties of the Afyon Kocatepe University in the Fall semester of the 2020-2021 academic year. In determining the participants, the appropriate (easily accessible) sampling method, a non-random sampling method was used. Data were collected during the final exams period. The researchers explained the purpose of the study via email to the students the week before the final exams started. The consent of the students was obtained. The researchers used Microsoft Excel software and conducted content analysis.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

264 metaphors used by the students were classified into different categories in the content analysis. The results showed that the metaphors could be grouped under 11 categories. The metaphors were mostly concrete expressions and negative meanings were attributed to test anxiety. The metaphors with the highest frequency (stress source, fear, anxiety, illness) imply that the students' negative connotations of exam anxiety were based on a perceived relation between exam anxiety and illness. Thus, the students considered exam anxiety an important problem, and perceived exams are generally negatively. Scholars primarily describe exam anxiety with expressions related to illness and stress as well. The fact that the expressions related to exam anxiety reveal wide and varied metaphors shows that students internalize exam anxiety and make it a part of their lives. Thus, it can be said that one of the most important stressors students have to deal with is test anxiety. In future studies, students with different education levels, such as high school and secondary school students, may be used as study groups. A study on exam anxiety may also be conducted in groups with different socio-demographic characteristics. Semi-structured individual interviews may be used to do a more in-depth analysis and the bio-psychosocial aspect of test anxiety may be examined by studying the metaphorical expressions of parents toward students' success. In addition, studies may be conducted on factors that cause exam anxiety in university students. The findings obtained from this research may be used by practitioners to create intervention and prevention studies regarding test anxiety.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu alıŐmada ‘‘Yksekğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Ynergesi’’ kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tm kurallara uyulmuştur. Ynergenin ikinci bölümü olan ‘‘Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler’’ başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 18.09.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/161

ARAŐTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %50, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %50'dir.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaŐtırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danıŐmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalıŐmaları.

ÇATIŐMA BEYANI

Araştırmada yazarların çalışması dışında herhangi bir destek (finansal, iŐ gücü, bađıŐ, sponsorluk, hibe vs.) ve çıkar atıŐması bulunmamaktadır.